

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · **50** · 2009

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA GODOROZEA c. MOLDOVEI

(Cererea no. 17023/05)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

6 Octombrie 2009

DEFINITIVĂ
la 06 ianuarie 2010
potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție

Poate fi obiectul revizuirii editoriale, inclusiv în ce privește traducerea.

În cauza Godorozea c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), statuînd într-o cameră constituită din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Giovanni Bonello,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ledi Bianku,

Mihai Poalelungi, *judicatori*.,

și Fatoș Aracı, *Grefierul adjunct al Secțiunii*,

Deliberînd în secret la 15 septembrie 2009,

Pronunță următoarea hotărîre, adoptată în aceeași zi:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 17023/05) contra Republicii Moldova, depusă la 26 aprilie 2005 la Curte, în conformitate cu articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) din partea cetățeanului Republicii Moldova, dna Maria Godorozea („reclamantul”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de V. Nagacevschi de la organizația neguvernamentală din Chișinău, „Juriștii pentru Drepturile Omului”. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanta a pretins, în special, precum că Curtea Supremă de Justiție a adoptat o hotărîre în absența sa, contrar cerințelor prevăzute de Articolul 6 din Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a patra Curții (articolul 52 § 1 din Regulamentul de Curții). La 11 februarie 2008, președintele camerei a acestei Secțiuni a decis să notifice cererea Guvernului. În temeiul dispozițiilor articolului 29 § 3 din Convenție, s-a decis examinarea în fond a cererii odată cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI.**

5. Reclamanta s-a născut în 1958 și locuiește în Chișinău.

6. Reclamanta este acționar într-o companie privată (M). La 20 iulie 1999 ea și alți cinci acționari au acționat în judecată societatea (L.), care de asemenea deținea acțiuni în M., cerând anularea unui număr de contracte și decizii adoptate de asociația acționarilor.

7. La 10 ianuarie 2001 Judecătoria din Grigoriopol parțial a admis pretențiile reclamantei. Nu a fost depus nici un apel și hotărîrea a devenit definitivă după cincisprezece zile.

8. Reclamanta a solicitat punerea în aplicare a hotărîrii judecătorești și a solicitat luarea unor măsuri întru executarea acestei hotărîri.

9. Într-o scrisoare semnată la 30 noiembrie 2001 (dar aparent depusă în instanță de judecată la 6 decembrie 2001) compania L. a declarat apel împotriva hotărîrii din 10 ianuarie 2001. Compania L. a susținut că nu a primit o copie a hotărîrii pînă la mijlocul lunii noiembrie. Reprezentantul reclamantei și a altor cinci reclamanți a solicitat instanței să respingă apelul ca tardiv, pledînd că compania L., începînd din aprilie 2001, a știut despre hotărîrea pronunțată la 10 ianuarie 2001. Reprezentantul a susținut în special, precum că la 25 mai 2001 a înmînat personal o copie a hotărîrii judecătorești directorului companiei L., în prezența tuturor acționarilor.

10. La 30 aprilie 2002 Tribunalul din Chișinău a admis apelul companiei L. fără a lua în considerație termenul de 15 zile pentru declararea apelului.

11. În recursul în anulare, reclamanta a subliniat omisiunea companiei L. de a depune apelul în termenul stabilit de lege.

12. La 11 iulie 2002 Curtea de Apel a trimis cauza la rejudecare în prima instanță pentru adoptarea deciziei cu privire la plata taxei de stat.

13. La 3 septembrie 2002 Tribunalul Chișinău a decis că reclamanta și alți co-reclamanți au achitat taxa de stat.

14. La 28 ianuarie 2003 Curtea de Apel a respins recursul în anulare a reclamantei și a menținut hotărîrea din 30 aprilie 2002.

15. La cererea reclamantei, la 14 aprilie 2003, adjunctul Procurorului General a depus un recurs la Curtea Supremă de Justiție, solicitînd redeschiderea cazului. Unul din motivele invocate a fost faptul că în momentul depunerii apelului din 6 decembrie 2001, compania L. a depășit termenul de cincisprezece zile pentru contestare și nu s-a conformat obligației legale de a solicita repunerea în termenul de apel și de a prezenta cauzele omisiunii termenului. Mai mult decît atît, Tribunalul Chișinău a examinat cauza în absența reclamantei, și a privat-o de drepturile sale procedurale.

16. La 4 iunie 2003 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul și a dispus examinarea în fond a cauzei de Curtea de Apel. Instanța Supremă a notat faptul că compania L. depusese apelul său la 6 decembrie 2001, depășind termenul de declarare a apelului. De asemenea, Instanța a constatat că examinarea recursului, în absența reprezentantului reclamantului a condus la nerespectarea drepturilor tuturor părților în proces, „în special, luînd în considerație că o nouă hotărîre a fost adoptată”.

17. La 24 septembrie 2003 Curtea de Apel Chișinău a respins apelul companiei L. depus împotriva hotărîrii din 10 ianuarie 2001. Instanța de apel a constatat că compania L. a depășit termenul de cincisprezece zile pentru declararea apelului. Chiar dacă compania L. la momentul depunerii apelului afirma adevărul că pînă la mijlocul lunii noiembrie 2001 nu a cunoscut despre hotărîrea pronunțată la 10 ianuarie 2001, totuși compania ar fi trebuit să depună apel pînă la sfîrșitul lunii noiembrie, și nu la 6 decembrie 2001 așa cum a făcut-o. Mai mult decît atît, nici un argument nu a fost prezentat pentru a convinge instanța că termenul limită a fost omis din motive rezonabile.

18. La 3 martie 2004, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărîrea din 24 septembrie 2003 și a dispus reexaminarea cazului, constatînd că instanța inferioară nu a adoptat o decizie corectă din punct de vedere procedural în ceea ce privește constatarea depășirii termenului de către compania L. De asemenea, Instanța Superioară a accentuat precum că, în conformitate cu legislația națională, termenul de cincisprezece zile a început să curgă, (pentru părțile care nu au fost prezente la pronunțarea hotărîrii), din ziua cînd o copie a dispozitivului hotărîrii a fost înmînată părților. În materialele dosarului civil nu există nici o dovadă a faptului că companiei L. i-a fost prezentat conținutul hotărîrii din 10 ianuarie 2001.

19. Ulterior la o dată nespecificată, compania L. a depus un demers la Curtea de Apel solicitînd să admiterea motivelor care au servit depășirii termenului de cincisprezece zile.

20. La 17 iunie 2004, Curtea de Apel Chișinău a admis demersul, constatînd că nu a existat nici o dovadă precum că compania L. ar fi fost familiarizată cu dispozitivul hotărîrii înainte de noiembrie 2001. În aceeași zi, Curtea de Apel a respins apelul companiei L. și a menținut hotărîrea din 10 ianuarie 2001. Compania L. a contestat.

21. La 11 noiembrie 2004, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărîrile din 10 ianuarie 2001 și 17 iunie 2004 și a adoptat o nouă hotărîre, prin care a admis recursul companiei L și a respins toate pretențiile reclamantului.

22. Instanța a notat că reclamanta nu a fost prezentă la ședință de judecată, necătfînd la faptul că dînsa și ceilalți participanți au fost citați în modul corespunzător. Reclamanta pretinde că niciodată nu a recepționat nici o citație. Hotărîrea din 11 noiembrie 2004 a rămas definitivă.

DREPTUL ȘI PRACTICA NAȚIONALĂ RELEVANTĂ

23. Dispozițiile relevante din Codul de procedură civilă stipulează după cum urmează:

„Articolul 105. Înmînarea citației ...

Citația ... se trimite prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație

sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

...

(5) Citația ... adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. ...”.

„Articolul 441

(2) Președintele colegiului lărgit stabilește, în cel mult o lună, termenul de judecare a recursului și dispune să se comunice faptul participanților la proces. O dată cu citarea, părților li se expediază copia de pe recurs, cu înștiințarea necesității depunerii obligatorii, cel târziu cu 5 zile înainte de judecată, a referinței asupra recursului declarat.

„Articolul 444

...(2) Judecarea recursului se face cu citarea părților. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea recursului.

Articolul 445

(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre;...”

24. La 12 Decembrie 2005 Plenul Curții Supreme de Justiție, a adoptat o Hotărîre explicativă cu privire la “aplicarea normelor din Codul de procedură civilă la examinarea cauzelor de către instanțele judecătorești în primă instanță”. În punctul 5 al acestei hotărîri Plenul a menționat precum că examinarea unui caz, în absența uneia din părți/sau părților care nu a fost citată în modul corespunzător se consideră contrară legii. Plenul a adăugat că, în temeiul articolului 105 alin. 5 din Codul de procedură civilă, o persoană urmează să fie considerată ca fiind legal citată numai în cazul în care citația i-a fost înmînata personal contra semnătură.

25. Reclamanta a prezentat trei copii de hotărîri adoptate de Curtea Supremă de Justiție la 30 ianuarie (nr. 2ra-3/08), 4 iunie (nr. 2ra-1097/08) și 25 iunie 2008 (nr. 2r-156/08), în care Instanța Superioară a reafirmat condiția recepționării personale a citațiilor și contrasemnarea din partea adresatului, în caz contrar procedura citării nu se consideră legal îndeplinită.

ÎN DREPT

26. Reclamanta s-a plîns de încălcarea dreptului său de acces la justiție, contrar Articolului 6 din Convenție. Partea relevantă a Articolului 6 prevede următoarele:

„1.Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil”

I. ADMISIBILITATEA.

27. Curtea consideră că plîngerea reclamantei conform Articolului 6 § 1 din Convenție ridică întrebări de fapt și de drept care sînt suficient de serioase încît aprecierea lor depinde de examinarea fondului, și alte temeieri pentru declararea acesteia drept inadmisibilă nu s-au stabilit. Prin urmare, Curtea declară această plîngere admisibilă. În conformitate cu decizia sa de aplicare a Articolului 29 § 3 din Convenție (a se vedea mai sus paragraful 4), Curtea va proceda direct la examinarea fondului.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

28. Reclamanta a susținut că, în pofida argumentelor Guvernului, precum că Curtea Supremă de Justiție i-a trimis o citație, dînsa nu a primit niciodată o astfel de citație pentru ședința din 11 noiembrie 2004, și nu există vreo dovadă în acest sens. În același timp, Curtea Supremă de Justiție în repetate rînduri a afirmat, că numai înmînarea citației personal destinatarului și contrasemnarea de acesta este proba acceptabilă a înmînării unei citații (a se vedea mai sus paragrafele 24 și 25). Reprezentantul reclamantei a adăugat precum că corespondența adresata organizației sale, inclusiv și scrisorile Curții, se pierdeau pînă a ajunge la destinatar.

29. Mai mult ca atît, reclamanta nu era în cunoștință de cauză despre depunerea unui recurs în anulare din partea companiei L. și, prin urmare, nu a reușit să prezinte nici un fel de comentariu, nici în scris nici verbal în cadrul ședinței de judecată propriu-zisă. Dînsa a subliniat faptul că Curtea Supremă de Justiție nu a examinat exclusiv aspectele procedurale dar a s-a pronunțat asupra fondului cauzei, și a modificat integral hotarîrea instanței inferioare. Prin urmare era esențialmente necesară ascultarea tuturor părților, fapt care deosebește prezenta cauză de speța *Nesme v. France* (no. 72783/01, 14 December 2004), citata de Guvern.

30. Guvernul a susținut că reclamanta a fost corespunzător citată în ședință, după cum rezultă din înregistrarea despre trimiterea citației în adresa dumneaei. Mai mult ca atît, Curtea a găsit încălcarea Articolului 6 în

speța Nesme, citată mai sus, dat fiind faptul că reclamantul în acel caz a fost personal culpabil, pierzându-și unele oportunități rezonabile de a-și prezenta observațiile în scris pînă la ședință.

31. Curtea notează că, în speța *Russu v. Moldova* (no. 7413/05, § § 23-28, 13 noiembrie 2008) deja a constatat că “în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.” Similar acestui caz, și avînd în vedere jurisprudența națională prezentată de reclamantă, care nu a fost contestată de Guvern (a se vedea mai sus paragrafele 24 și 25), Curtea consideră că Guvernul nu a demonstrat satisfăcător precum că reclamanta, în speță, a fost citată în modul corespunzător la ședință din 11 noiembrie 2004, în conformitate cu legislația și practica națională.

32. De asemenea, Curtea concluzionează, cum a făcut-o în speța *Russu* (citată mai sus, § 27), precum că “neavînd nici-o notificare prealabilă despre ședință, reclamanta nu reușit să-și pregătească apărarea sa și nici nu a fost reprezentată de un avocat.” Curtea cade de acord cu reclamanta că prezenta cauză se deosebește de speța *Nesme*, citată mai sus. Avînd în vedere faptul că Curtea Supremă de Justiție a inversat hotărîrea pronunțată de instanța inferioară, care a fost favorabilă reclamantei, a fost necesar pentru ea să fie audiată personal.

33. Respectiv a fost o violare a Articolului 6 § 1 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIE

34. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă...”

A. Cu privire la Prejudiciul Moral.

35. Reclamanta a pretins 4.000 de euro (EUR), pentru compensarea prejudiciul moral cauzat. Dînsa s-a referit la sentimentul de frustrare, explicînd că avînd certitudinea că are o hotărîre definitivă în favoarea ei, în lipsa unor date adverse din instanță, doar mai tîrziu a aflat că a fost adoptată o hotărîre nouă, în absența sa, și prin care i s-au respins toate pretențiile.

36. Guvernul a considerat că reclamantei nu i se cuvin despăgubiri, și oricum, suma pretinsă este nefondată și excesivă în raport cu jurisprudența anterioară.

37. Din momentul în care Curtea nu poate să se pronunțe dacă în procedurile ulterioare în fața Curții Supreme de Justiție reclamanta a fost audiată in personam, Curtea considera că omisiunea de ai oferi șansă să fie

ascultată i-a cauzat reclamantei un prejudiciu, care nu poate fi compensat doar prin constatarea violării drepturilor sale în prezenta cauză. Respectiv, hotărînd în baza principiilor echitabile, sub acest aspect Curtea acordă reclamantei 1,000 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

38. Reclamanta a pretins 500 EUR pentru costuri și cheltuieli și 30 EUR pentru servicii de traducere.

39. Guvernul a considerat că reclamanta nu a probat cheltuielile sale din momentul în care nu a prezentat vre-un contract cu avocatul său descifrarea detaliată a orelor de lucru în această cauză. Oricum, Guvernul a considerat că sumele pretinse sunt exagerate și nefondate.

40. Curtea constată că reclamanta a fost reprezentată de un avocat, care a prezentat toate observațiile relevante și realmente a lucrat în cauza respectivă. Curtea consideră că suma solicitată este rezonabilă și, prin urmare, acceptă pretențiile reclamantei în întregime.

C. Penalitățile

41. Curtea consideră adecvat ca penalitățile de întârziere să fie calculate în baza ratei minime a dobînzii de împrumut a Băncii Centrale Europene, la care să se adauge trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* plîngerea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*
 - (a) că Statul reclamat urmează să achite companiei reclamante în decurs de trei luni de la data la care hotărârea va deveni definitivă în conformitate cu prevederile articolului 44 § 2 din Convenție, 2,000 (două mii) Euro cu titlu de prejudiciu moral, și 1,550 (o mie și cinci sute cincizeci) Euro cu titlu de costuri și cheltuieli, sumele care urmează a fi convertite în valuta națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data achitării, plus orice taxă care poate fi aplicată;
 - (b) că din momentul expirării celor trei luni sus menționate pînă la data executării trebuie să fie achitată o rată simplă a dobînzii la sumele de

mai sus, egală cu rata limită de împrumut a Băncii Centrale Europene pentru perioada de întârziere, plus trei procente;

4. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 13 octombrie 2009, potrivit Regulii 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza
Președinte